

najmočnejše podobe demona v ruski književnosti in kulturi – pesnitev M. Lermontova *Demon* ter ilustracije M. Vrubla k pesnitvi. Avtorica sklepa, da je Vrubel, medtem ko je prenašal besedilo v vizualno podobo, nedvomno delil naklonjenost Lermontova do svojega junaka in občudoval njegovo večplastno podobo. Analiza se osredotoča na primerjavo pesnikove in ilustratorjeve osebne interpretacije *Demona*.

Natalia Kaloh Vid

*Filozofska fakulteta v Mariboru,
natalia.vid@siol.net*

**SANJE: IZBRANO DELO
LERMONTOVA. Ur. Kristina
Kočan in Natalia Kaloh Vid.**

Maribor: Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti, Filozofska fakulteta, 2015. (Mednarodna knjižna zbirka Zora, 104). 263 str.

Dvojezična monografija *Sanje: Izbrano delo Lermontova*, ki je marca 2015 izšla pri Mednarodni knjižni zbirki Zora, predstavlja zbirko prevodov izbranih del ene osrednjih figur ruske romantike Mihaila Lermontova, ki je v svojem žal prekratkem življenju ustvaril obsežen opus. Napisal je več kot štiristo pesmi, trideset daljših pesnitev, šest dram in tri romane in je zaznamoval pomembno obdobje ruske kulture, ki je še dandanes imenovano *zlata era*.

Zamisli za monografijo se je porodila v okviru projekta *Meseci ustvarjalnosti Mihaila Lermontova na univerzah v Sloveniji*, ki so ga ob 200. obletnici rojstva Lermontova pripravili na Oddelku

za prevodoslovje Filozofske fakultete Univerze v Mariboru v sodelovanju z direktorjem Ruskega centra v Mariboru, gospodom Igorjem Romanovom. V monografiji so zbrani prevodi študentov Oddelka za prevodoslovje, in sicer smeri Medjezikovne študije – angleščina prve stopnje ter Prevajanje in tolmačenje druge stopnje, ki so se pod vodstvom mentorice Kristine Kočan Šalamon in Natalie Kaloh Vid lotili zahtevne naloge prevajanja poezije in proze enega najpomembnejših ruskih pesnikov.

Ideja za monografijo je nastala ob razmišljanju, kako bi študentom omogočili ne samo spoznavanje življenja in dela velikega ruskega romantika, temveč tudi preizkušanje v literarnem prevajanju, ki nedvomno predstavlja eno zahtevnejših oblik medjezikovnega prenosa. Prevajanje poleg dobrega občutka za jezik in ostalih splošnih strokovnih prevajalskih kompetenc zahteva tudi izjemno dovtornost za značilnosti tuje kulture, sposobnost vživljanja v pisateljev slog ter poustvarjanje besedila v ciljnem jeziku na način, da le-to ne izgubi temeljnih pesniških značilnosti.

Potrebno je omeniti, da so dela Lermontova prevedena v številne tuje jezike, tudi v slovenščino, zaradi česar avtorjevo delo dobro poznajo v številnih državah po svetu. Toda doprinos tovrstnih prevodov k slovenski prevodoslovni literaturi ni zanemarljiv. Čeprav je Lermontova v slovenščino prevajalo in prepesnjevalo veliko prevajalcev, med katerimi je morda najbolj znan Mile Klopčič, se prevodi že nekaj časa niso posodabljali. Posodobljeni prevodi Lermontova, zbrani v monografiji *Sanje: Izbrano delo Lermontova*, pa bodo morda dosegli tudi tiste bralce, ki še nikoli niso spoznali tega pomembnega predstavnika ruske romantike. Monografija je zanimivo branje ne le za poznavalce

Lermontovove ustvarjalnosti, temveč tudi za t. i. neposvečene, tj. bralce, ki si želijo bolje spoznati bogato literarno dediščino enega največjih ruskih romantikov. Pritegnila jih bo posebna razporeditev prevedenega gradiva, saj so v monografiji predstavljeni tako prevodi kot tudi ruski izvorniki, kar ponuja še dodatno bogato gradivo za primerjalno prevodoslovje. To gotovo ni povsem običajna praksa pri objavljanju prevedenih del, a knjigo bogati, saj se s tem njen doseg razširi, in obenem pripomore k večji preglednosti.

V monografiji so zbrana Lermontovova dela iz različnih obdobj nje-gove ustvarjalnosti. Pri prevajalskem projektu je sodelovalo osemindvajset študentov, ki so prevedli petintrideset pesmi, med drugim ene najbolj znanih Lermontovovih pesniških mojstrov, kot so *Jadro*, *Tri palme*, *Angel*, *Smrt pesnika*, *Bodalo*, *Morska princesa* in številne druge, ter daljši odlomek iz pesnitve *Demon*, ki prav tako kot *Mc-iri* sodi med najpomembnejša pesniška dela. Ob strani niso pustili niti Lermontovove proze, saj so prevedli tudi prvi del pesnikovega znamenitega romana *Junak našega časa*, ki ga je v slovenščino že prevedel Mile Klopčič, in ki nosi naslov *Bela*. Prevodi, ki so jih ustvarili študenti, torej ponujajo vpogled v bogato zakladnico Lermontovove ustvarjalnosti, saj zajemajo celotno obdobje pesnikovega udejstvovanja.

Študenti so prevajali sami, večinoma v prevajalskih tandemih, k čemur sta jih mentorici tudi spodbujali, saj jim je to omogočalo, da so se nenehno posvetovali, skupaj iskali rešitve za prevajalske probleme in si nudili oporo. Ker gre za študente prevodoslovja, ki se ukvarjajo izključno z angleškim in nemškim jezikom, so prevodi v pričujoči monografiji rezultat posrednega prevajanja, pred-

vsem iz angleškega jezika, nekaj pesmi pa tudi iz nemškega. To dejstvo samo po sebi ne predstavlja večje težave, saj se v prevajalski praksi redno izvaja, zlasti če gre za »bolj eksotične« jezike in ni prevajalcev. Takrat se prevajalci poslužujejo že obstoječih prevodov in jih v ciljni jezik prenesejo po najboljših močeh.

Monografija vsebuje tudi številne barvne in črno-bele ilustracije, naslikane v tehniki kombinacije akvarela in kemičnega svinčnika, ki so delo Nike Lopert. Ilustratorka se je popolnoma vživela v bogato paletu Lermontovovega umetniškega sveta in je svoje videnje večplastnega prepleta motivov, simbolov in metafor ponazorila s svojimi ilustracijami.

V sklepnem delu monografije je objavljena tudi izčrpna znanstvena razprava red. prof. dr. Marka Jesenška o zgodovini prevajanja Lermontova v slovenščino, že od prvih prevodov Ivana Vesela. Tako kot ostala dela, predstavljena v monografiji, je razprava objavljena v slovenskem jeziku in ruskem prevodu.

Monografija začrta smernice, ki jim bodo morda sledile tudi prihodnje generacije študentov prevodoslovja, saj se prevajalec svojega dela ne nauči zgolj v teoriji, temveč predvsem v praksi. Vsekakor pa za literarnega prevajalca ni večjega zadovoljstva, kot je to, da njegovo delo doseže širok krog bralcev in jih seznanja z duhom tuje kulture.

Natalia Kaloh Vid

Filozofska fakulteta v Mariboru,
natalia.vid@siol.net